

Főoldal > ... > Családi Ügyek, Öröklés > Házasság Felbontása És Különválás > France

Házasság felbontása és különválás

 Franciaország

Tartalomszolgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A házasság bíróságon kívüli felbontásának egy fajtája van:

- a házasság felbontása ügyvéd által ellenjegyzett, egy közjegyző hivatalos nyilvántartásában rögzített magánokiratba foglalt közös megegyezéssel („*divorce par consentement mutuel*”).

A házasság felbontásának négy esete van:

- a házasság felbontása közös megegyezéssel;
- a házasság megromlásának elfogadásával történő válás („*divorce par acceptation du principe de la rupture du mariage*”) vagy elfogadott válás („*divorce accepté*”);
- a házasság helyrehozhatatlan megromlása miatti válás („*divorce pour altération définitive du lien conjugal*”);
- a házasság felbontása vétkesség miatt („*divorce pour faute*”).

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

- A házasfelek akkor kérhetik a házasság ügyvéd által ellenjegyzett, egy közjegyző hivatalos nyilvántartásában rögzített magánokiratba foglalt közös megegyezéssel történő felbontását, ha megegyeznek a házasság megromlásának elfogadásában és elfogadják annak valamennyi következményét. Ügyvédekkel megállapodást kell kötniük, amelyet a két fél és ügyvédjük egy gondolkodási időt követően ír alá. Amennyiben van egy vagy több gyermekük, őket tájékoztatni kell a meghallgatáshoz való jogukról. Ha legalább egyikük meghallgatás iránti kérelmet nyújt be, a feleknek közös megegyezéssel kell kérniük a családjogi bírót („*juge aux affaires familiales*”) közreműködését a házasság közös megegyezéssel történő, bíróság általi felbontása érdekében, hogy a gyermeket meghallgathassák.
- A házasság közös megegyezéssel történő, bíróság általi felbontását a házastársak csak akkor kérhetik, amennyiben a gyermek meghallgatása szükséges, ha a házastársak egyetértenek a házasság megromlásában és elfogadják annak minden következményét. Ebben az esetben nem kell felfedniük a házasság felbontásának indokait, és csak az annak következményeit szabályozó megállapodás tervezetét kell benyújtaniuk a bíró jóváhagyására. A bíró csak abban az esetben utasítja el e tervezet jóváhagyását, ha a gyermekek vagy valamely házastárs érdekei nem élveznek kellő védelmet.
- Az „elfogadott válást” az egyik házastárs kezdeményezheti, a másik pedig elfogadhatja, illetve azt a házastársak közösen is kérhetik. A házasság közös megegyezéssel történő felbontásával ellentétben a házastársak elfogadják a válás tényét, következményeiről azonban nem tudnak megállapodni. Ezért e tekintetben a bírónak kell döntenie.
- A házasság helyrehozhatatlan megromlása miatti házasságfelbontást valamely házastárs abban az esetben kérheti, ha a házaspár a házasság felbontása iránti kérelem benyújtásának napján már legalább egy éve nem él együtt. Ez esetben vélelmezhető, hogy nem áll fenn életközösség, és a felek fel kívánják bontani a házasságot.
- A házasság valamelyik fél vétkessége miatti felbontását az egyik házastárs kérheti a másik házastársnak

felróható, a házastársi feladatok és kötelezettségek súlyos vagy ismétlődő megsértését jelentő olyan cselekmények miatt, amelyek elviselhetetlenné teszik az életközösség fenntartását.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

- Megszűnnek a hűség, az életközösség és a segítségnyújtás iránti kötelezettségek, amint a házasság felbontását kimondó bírósági határozat jogerőssé válik, vagyis már nem lehet jogorvoslattal élni ellene.
- Ezt követően mindkét házastárs szabadon újraházasodhat.
- A házasság felbontását követően mindkét házastárs elveszíti a jogot házastársa vezetéknévének viselésére. Mindazonáltal az egyik házastárs a másik házastárs beleegyezésével vagy a bíró engedélyével tovább viselheti a másik házastárs nevét, ha igazolja, hogy ehhez saját magának vagy gyermekeinek különös érdeke fűződik.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

- A házasság felbontása a házassági vagyoni rendszer felszámolását és adott esetben a vagyontárgyak felosztását vonja maga után.
- A válás nincs hatással sem a házasság során realizálódott előnyökre, sem a meglévő javak ajándékozására. Ugyanakkor automatikusan megszűnnek azok a házasságból származó előnyök, amelyek a házassági vagyoni rendszer felszámolásakor, az egyik házastárs halálakor vagy halál esetére szóló vagyonátruházáskor lépnek érvénybe.
- A házasság bíróságon kívüli közös megegyezéssel történő felbontása esetén a válás kimondásának feltétele a házastársak közös vagyoni érdekeltségeik felszámolására vonatkozó megállapodása. A házasság felbontásának más formái esetében a házastársak a válás előtt megállapodhatnak ebben, de nem kötelesek erre. Ebben az esetben az elszámolásra később kerül sor.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontása semmilyen sajátos következménnyel nem jár a - főszabály szerint továbbra is mindkét szülőt megillető - szülői felügyelet gyakorlására vonatkozó szabályokat illetően. A bíró azonban határozhat úgy, hogy csak az egyik szülőre bízza a szülői felügyelet gyakorlását, ha ez áll a gyermek érdekében. Meg kell határozni a szülői felelősség feltételeit (szokásos tartózkodási hely, láthatási jog stb.)

Mindkét szülőnek továbbra is hozzá kell járulnia a gyermek eltartásához és oktatásához. Ez a hozzájárulás az egyik házastárs által a másiktól fizetett tartásdíj formájában valósul meg, de történhet a gyermek érdekében felmerülő költségek egészben vagy részben történő, közvetlen viselése formájában is. Ez fizethető használati jog vagy lakhatási jog formájában is.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

Megjegyzés: Az egyik házastárs által a másiktól nyújtott tartás ideiglenes intézkedés, vagyis csak a válás kimondásáig kell tartásdíjat fizetni. A válás kimondása után az egyik fél kizárólag kompenzációs támogatás fizetését („*prestation compensatoire*”) vagy kártérítést („*versement de dommages-intérêts*”) követelhet a másik féltől. Ez megállapítható a házasság bírósági vagy bíróságon kívüli közös megegyezéssel történő felbontása esetén közös megegyezés alapján, más esetekben pedig a bíró állapítja meg.

- A támogatás fizetésének célja a házasság megromlása által a felek életkörülményeiben esetleg előidézett egyenlőtlenség ellensúlyozása. A kifizetés összegét a bíró a felek jövedelmének és szükségleteinek figyelembevételével állapítja meg. Ez a természeténél fogva átalányösszeg, amelyet főszabály szerint tőke formájában kell fizetni:
 - pénzbeli juttatásként, megegyezés szerinti fizetési módon;
 - vagy vagyontárgy tulajdonjogának vagy használati, lakhatási vagy hasznélvezeti jognak ideiglenes vagy holtig tartó átruházásával.

A kompenzációs támogatásról kivételes esetben meg lehet állapodni életjáradékként is, amely a felek anyagi viszonyaiban vagy szükségleteiben bekövetkező változások esetén lefelé módosítható.

- Kártérítés akkor ítélt meg valamely házastársnak, ha a válás számára különösen súlyos

következményekkel járt:

- amikor ő volt az alperes a házasság helyrehozhatatlan megromlása miatt benyújtott válóperben, és ő maga nem nyújtott be a házasság felbontása iránti kérelmet;
- vagy amennyiben a házasságot felbontó határozat születik a másik féllel szemben, aki a házasság megromlásáért kizárólagosan okolható.

(Lásd „Tartási követelések – Franciaország”).

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás („*séparation de corps*”) olyan jogintézmény, amely megszüntet egyes házastársi kötelezettségeket, például a házastársak együttélési kötelezettségét, anélkül, hogy a házasság felbomlana. Így ilyenkor nem lehet újrَاهázasodni, és a tartási kötelezettség is fennáll.

5 Melyek a különválás feltételei?

- Az esetek és az eljárás ugyanazok, mint a házasság felbontása esetében, de nem lehet bíróságon kívül, közös megegyezéssel eljárni.
- Főszabály szerint az a házastárs, akivel szemben különválás iránti kérelmet nyújtanak be, viszontkeresetet terjeszthet elő a házasság felbontása vagy különválás iránt, az a házastárs pedig, akivel szemben a házasság felbontása iránti kérelmet nyújtanak be, szintén kérheti a házasság felbontását vagy a különválást.
- A házasság helyrehozhatatlan megromlása miatti felbontása esetén nincs lehetőség különválás iránti viszontkereset benyújtására – csak a házasság felbontása kérhető.
- Ha a házasság felbontása és a különválás iránti kérelmet egyszerre nyújtják be, a bíró először a házasság felbontása iránti kérelmet bírálja el. Csak akkor vizsgálja meg a különválás iránti kérelmet, ha úgy dönt, hogy nem mondja ki a házasság felbontását. Amennyiben mindkét kérelem valamely fél vétkességén alapul, a bíróság egyszerre bírálja el őket, és ha helyt ad nekik, akkor a házasságot mindkét házastárs vétkessége alapján bontja fel.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

A különválás jogkövetkezményei

- A különválás véget vet az együttélési kötelezettségnek, a segítségnyújtás, a hűség és a tartás iránti kötelezettség azonban fennmarad. Ezenfelül a bíró eltérő döntése hiányában a feleség tovább viselheti a férj nevét. A tartási kötelezettség azt jelenti, hogy az egyik házastárs kötelezhető arra, hogy tartásdíjat fizessen a másik házastársnak, amennyiben ez utóbbinak szüksége van erre. A tartásdíj összegét a vétkességtől függetlenül állapítják meg, kivéve, ha a tartásdíjban részesülő házastárs súlyosan elmulasztotta kötelezettségei teljesítését a házasság során. A tartásdíj tőkeösszeggel váltható fel, ha a fizetésre kötelezett házastárs vagyona erre lehetőséget ad.
- Ami a vagyontárgyakat illeti, az ítélet automatikusan a házastársak vagyonának szétválasztását írja elő (a Polgári Törvénykönyv 302. cikke).
- Az egyik házastárs halála esetén a másik házastárs öröklési joga változatlanul fennáll, és a túlélő házastársra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket kell alkalmazni rá. Közös megegyezéssel történő, bírósági különválás esetén azonban a házastársak dönthetnek úgy, hogy megállapodásukban lemondanak az öröklési jogukról.

A különválás házasság felbontására változtatása

Valamely házastárs kérelmére a különválást kimondó ítélet teljes joghatállyal a házasság felbontását kimondó ítéletre vonatkozó joggá alakítható, ha a különválás már két éve tart. A bíró tehát kimondja a házasság felbontását, és határoz annak következményeiről. A különválás okai lesznek a házasság felbontásának okai. A vétkességre vonatkozó megállapítás nem módosítható.

A különválás valamennyi esetében, az a házastársak együttes kérelmére, közös megegyezéssel a házasság felbontására változtatható. Ha azonban a különválást bíróságon történő közös megegyezés alapján mondják ki, akkor az kizárólag közös megegyezéssel változtatható a házasság felbontására.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A házasság érvénytelenítése („*annulation du mariage*”), amelyet ítéletben kell kimondania, visszamenőleges hatállyal megszünteti a házasság valamennyi jogkövetkezményét, oly módon, mintha az soha nem is állt volna fenn.

Ebben eltér a házasság felbontásától vagy a különválástól, amelyeknek csak a jövőre nézve vannak jogkövetkezményei.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság érvénytelenítésének indokai különbözőek attól függően, hogy a házasság megtámadható-e („*nullité relative*”) (amikor a beleegyezés érvénytelenségére vagy a házasságkötést engedélyezni hivatott személyek engedélyének elmaradására hivatkoznak) vagy a házasság semmis („*nullité absolue*”) (közrendi feltétel be nem tartásának esetén) van szó.

Megtámadható házasság

Három esete lehetséges:

- tévedés történt a személyt vagy a személy lényeges tulajdonságait illetően;
- kényszerítés;
- azon személyek engedélyének hiánya, akiknek szükséges az engedélye.

Az érvénytelenítés iránti kérelmet csak meghatározott személyek nyújthatják be: az a házastárs, akinek a beleegyezését csalárd módon szerezték meg, vagy aki a házasságkötéskor cselekvőképtelen volt, azok a személyek, akiknek a házassághoz beleegyezésüket kellett volna adniuk vagy az ügyész.

Az érvénytelenítés iránti kérelem csak akkor fogadható el, ha a házasság megkötésétől számított öt éven belül nyújtják be (vagy az attól számított öt éven belül, hogy az érintett személy a házasságkötéshez történő beleegyezési korhatárt elérte).

Semmis házasság

A megegyezés teljes hiánya, kiskorú házasságkötése, bigámia, vérfertőzés, az egyik házastárs távollétében történt házasságkötés, az anyakönyvvezető hatáskörének hiánya és a titkos házasság.

A kérelmet bármely, a keresetindításban érdekelt személy, illetve az ügyész nyújthatja be, a házasságkötéstől számított harminc éven belül (vagy az attól számított öt éven belül, hogy az érintett személy a házasságkötéshez történő beleegyezési korhatárt elérte).

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

A megtámadható vagy semmis házasság esetén a joghatások azonosak.

- A házasságnak mind a személyi, mind a vagyoni jogkövetkezményei megszűnnek, mivel a házassági köteleket úgy kell tekinteni, mintha az soha nem is létezett volna. Ha például az egyik házastárs elhunyt, a házasság érvénytelenítése minden öröklési jogtól megfosztja a másikat.
Ez az elv enyhíthető azonban, ha az egyik vagy mindkét házastárs jóhiszeműen járt el a házasságkötéskor. Ebben az esetben a „vélt” házasság („*mariage putatif*”) érvénytelen marad, de úgy kell kezelni, mintha egyszerűen csak felbontották volna. Következésképpen az érvénytelenség megállapítása előtt beállt valamennyi polgári jogi, személyi és vagyoni joghatás fennmarad.
- A gyermekek tekintetében a szülők házasságának érvénytelenítése nem vált ki joghatást, és a helyzetüket úgy kezelik, mint a házasság felbontása esetén.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával

kapcsolatos kérdések rendezésére?

A házasság felbontását és annak következményeit bíróságon kívüli közös megegyezéssel eljárás révén is ki lehet mondani, amely két ügyvéd és egy közjegyző részvételét igényli, de bírót nem, kivéve, ha a gyermek meghallgatást kér.

Minden más esetben részt kell vennie a bírónak, de a felek közvetítőt vehetnek igénybe a bírósági eljárást megelőzően vagy azzal egyidejűleg.

A közvetítést a bíróság is javasolhatja. Ezzel egy természetes személyt vagy egy szervezetet bíznak meg, amelynek az a feladata, hogy meghallgassa a feleket, mérlegelje az álláspontjaikat, és segítse őket abban, hogy megoldást találjanak a vitájukra.

E közvetítést követően azok a felek, akiknek sikerült megállapodásra jutniuk, a bíró elé terjeszthetik a megállapodásukat jóváhagyás céljából, vagy pedig választhatják a bíróságon kívüli közös megegyezéssel eljárást.

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Hol nyújthatom be a kérelmet?

- A házasság felbontása vagy különválás iránti kérelem

Ezeket a kérelmeket ügyvéd által a bíróság hivatalához („*tribunal judiciaire*”) benyújtott kérelem formájában kell megtenni.

Az illetékes bíróság

- annak a helynek a bírósága, ahol a családi otthon található;
- ha a házastársak külön élnek, és közösen gyakorolnak szülői felügyeletet, akkor annak a házastársnak a lakóhelye szerinti bíróság, akivel a kiskorú gyermekek élnek;
- ha a házastársak külön élnek, és csak egyikük gyakorol szülői felügyeletet, akkor annak a szülőnek a lakóhelye szerinti bíróság;
- más esetekben a nem a kérelmet benyújtó házastárs lakóhelye szerinti bíróság;
- közös kérelem esetén a házastársak választása szerint valamelyik házastárs lakóhelye szerinti bíróság az illetékes.
- Érvénytelenítés iránti kereset
A házasság érvénytelenítését az alperes lakóhelye szerinti regionális bíróságtól kell kérni. A kereset bírósági végrehajtó által kézbesített idézés formáját ölti.
- A házasság ügyvéd által ellenjegyzett magánokirat révén történő felbontása közös megegyezéssel:
A felek és a két ügyvéd által aláírt megállapodást egy Franciaországban működő közjegyző hivatalos nyilvántartásában kell elhelyezni.

Benyújtandó iratok

- A házasság felbontása vagy különválás iránti kérelem

A házastársaknak a házasság felbontásával kapcsolatos összes ügyben meg kell adniuk az azonosításukhoz szükséges valamennyi adatot, a betegbiztosítási pénztárukat, valamint az azon szolgáltatókra és szervezetekre vonatkozó adatokat, amelyek számukra kifizetést, nyugdíjat vagy bármely más juttatást nyújtanak.

Ha kompenzációs támogatás iránti kérelmet terjesztenek a bíróság elé, a házastársaknak eskü erejével bírósági nyilatkozatot kell tenniük a jövedelmükről, anyagi forrásaikról, vagyonukról és életkörülményeikről közölt információk helytállóságáról.

A házasság közös megegyezéssel történő bírósági felbontása esetén a kérelemben nem kell feltüntetni a házasság felbontásának okát, de csatolni kell a házastársak és ügyvédjük/ügyvédek által keltezéssel és aláírással ellátott megállapodást, amelyben rendezik a válás jogkövetkezményeit, ideértve adott esetben a

vagyonjogi rendszer felszámolásáról szóló nyilatkozatot („*état liquidatif du régime matrimonial*”).

Más esetekben a kérelemben nem kell megjelölni a házasság felbontásának jogalapját vagy okait, de adott esetben szerepelniük kell benne az ideiglenes intézkedések iránti kérelmeknek.

- Érvénytelenítés iránti kereset

Nincs szükség külön iratokra, de a kérelmezőnek képesnek kell lennie olyan dokumentumok benyújtására, amelyek azt bizonyítják, hogy a hivatkozott jogalap(ok) a házasság érvénytelenítését eredményezhetik.

12 Igénybe veheték-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Teljes vagy részleges költségmentességet az anyagi források vizsgálatát követően lehet kapni. (Lásd a „[Költségmentesség - Franciaország](#)” című ismertetőt).

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

E bírósági határozatok ellen rendes jogorvoslati eljárásokkal lehet élni.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A házasságot felbontó határozatokat külön eljárás nélkül el kell ismerni.

Ugyanez vonatkozik a házasság érvénytelenítéséről szóló határozatokra is.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Az ilyen határozatok elismerése ellen az ítélet végrehajthatatlanná nyilvánítása iránti keresetet („*action en inopposabilité*”) kell benyújtani a regionális bíróságon („*tribunal de grande instance*”). A végrehajthatatlansági határozat lehetővé teszi, hogy megtámadjanak bármely későbbi, a másik fél által benyújtott, külföldi határozat végrehajtására irányuló kérelmet (vagyis egy olyan határozatot, amelynek célja egy másik államban hozott határozat Franciaországban való végrehajthatóságának a kimondása). Az ilyen határozat megtagadása egyenértékű a végrehajtással.

Az eljárás ugyanaz, mint a végrehajthatóvá nyilvánítás esetében.

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

A házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló, 2010. december 20-i 1259/2010/EU rendelet értelmében a házasság felbontására vagy a különválásra alkalmazandó jogot a házastársak választhatják meg.

Ilyen jogválasztás hiányában a házasság felbontására és a különválásra azon állam joga alkalmazandó:

- amelyben a bírósághoz fordulás időpontjában a házastársak szokásos tartózkodási helye található; vagy ennek hiányában
- amelyben a házastársak utolsó szokásos tartózkodási helye található, amennyiben ez a tartózkodási hely a bírósághoz fordulástól számított 1 évnél nem régebbi időpontban szűnt meg, és amennyiben a bírósághoz fordulás időpontjában az egyik házastárs még mindig ebben az államban tartózkodik; vagy ennek hiányában
- amelynek a bírósághoz fordulás időpontjában mindkét házastárs állampolgára volt; vagy ennek hiányában
- az eljáró bíróság országa szerinti jog.

Mindazonáltal, ha a kérelem a különválásnak a házasság felbontására történő változtatására irányul, a házasság felbontására alkalmazandó jog a különválásnál alkalmazott jog lesz, kivéve, ha a házastársak eltérő jogot választanak.

E szabályok akkor is alkalmazandók a házastársakra, ha a házasság felbontására ügyvéd által ellenjegyzett, egy közjegyző hivatalos nyilvántartásában rögzített magánokiratba foglalt közös megegyezés révén kerül sor. A házastársak azonban nem választhatják az eljáró bíróság országa szerinti jogot, mivel nem kerül sor bírósághoz fordulásra.

Related links

[Az Igazságügyi Minisztérium honlapja](#)

[Legifrance honlap](#)

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

Last update: 03/12/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.